

On the basis of such research a public legal character of the latter in the solidarity pension system is identified. The structure of pension-insurance legal relations is analyzed, namely the subject, object and content. It is noted separately that at the stage of insurance subjects of such legal relations are applied requirement of legal subjectivity of the insured person, at other stages, to exercise his right, it is enough for the person just to confirm his capability. In the study of problems of legal regulation method in pension-insurance legal relations it is established that there is no special method in social security law in general and in pension provision, in particular. There are two methods imperative and dispositive, which, depending on the socio-economic situation may change, i.e. they have features of dynamism. Article presents the time of appearing (starting to pay insurance instalments) and the time of termination (the insured event (retirement age, disability, survivorship) of these legal relations.

Стаття надійшла до редколегії 15.09.2015

УДК 342.9:351.755

Качура О. А., НТУУ «КПІ»

СТАДІЇ АДМІНІСТРАТИВНО-РЕЄСТРАЦІЙНОГО ПРОВАДЖЕННЯ: ПОНЯТТЯ, ОЗНАКИ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ

У статті досліджено поняття та ознаки стадій адміністративно-реєстраційного провадження, а також проведена їх класифікація. Зокрема, проаналізовано підходи до визначення поняття «стадія адміністративно-реєстраційного провадження», запропоновано авторське визначення цієї дефініції. Виділено та досліджено ознаки стадій адміністративно-реєстраційного провадження: строк, логіку продовження послідовності операцій, якісні особливості кожної стадії (доцільність, ефективність), результат. Розглянуто наявні у літературі погляди на класифікацію елементів стадій адміністративно-реєстраційного провадження. Доводиться, що кожному із видів адміністративних процедур державної реєстрації властиві свої особливості щодо стадійності, проте для всіх процедур повинні бути наявні основні (обов'язкові та факультативні) стадії.

Актуальність дослідження. Адміністративно-реєстраційне провадження здійснюється у певній послідовності, у певному порядку, який визначає структуру всього провадження та зобов'язує суб'єктів, які приймають участь у цьому провадженні, діяти за певним, визна-

ченим законодавством, планом. Тобто, адміністративно-реєстраційна діяльність повинна поділятися на стадії. Усім адміністративним провадженням, у тому числі й реєстраційному, притаманне учинення певних послідовних дій – стадій провадження, хоча кожному виду проваджень властиві свої стадії. Проте щодо поняття, ознак та класифікації стадій адміністративно-реєстраційного провадження у юридичній літературі висловлюють різні думки, навіть протилежні. Зокрема, немає єдності у поглядах на поняття стадій адміністративно-реєстраційного провадження, різні погляди висловлюються щодо того, які саме ознаки характерні цим стадіям, по-різному вбачаються думки вчених на класифікацію стадій адміністративно-реєстраційного провадження, у т.ч. які з них вважати обов'язковими, а які – факультативними, не всі дослідники включають у вказане провадження такі стадії як внесення змін до реєстраційних відомостей та припинення державної реєстрації тощо.

Аналіз публікацій і досліджень. Питаннями поділу адміністративних процедур на стадії, у т.ч. адміністративно-реєстраційних проваджень займалися такі вчені як С. В. Гринько, Т. О. Гуржій, Т. О. Коломоець, О. В. Кузьменко, Г. О. Лиско, Д. В. Мовчан, Т. О. Москаленко, Я. О. Пономарьова, В. П. Тимошук, І. С. Ткач, О. А. Шершньова та інші. Позитивно оцінюючи публікації цих та інших дослідників, все ж варто зазначити, що окремі аспекти поняття та класифікації стадій адміністративно-реєстраційного провадження залишаються не висвітленими у літературі.

Мета статті полягає у тому, щоб комплексно на загальнотеоретичному рівні дослідити поняття, ознаки та класифікацію стадій адміністративно-реєстраційного провадження.

Виклад основних положень. Щодо поняття стадій адміністративно-реєстраційного провадження у літературі не існує єдиного підходу. Так, О. В. Кузьменко відзначає: «...У структурі кожного окремого провадження можна відокремити стадії відносно відмежовані, виділені в часі і логічно пов'язані сукупності процесуальних дій (процедур), які відрізняються колом суб'єктів і закріплюються відповідними процесуальними актами» [7, с. 176]. Д. В. Мовчан, розглядаючи стадії реєстраційного провадження органів державної виконавчої влади, вказує, що «...всім видам адміністративного провадження притаманні й загальні риси, що поєднують їх саме як дії адміністративного характеру – такі дії здійснюються в певній послідовності, при якій одна операція змінює іншу, утворюючи своєрідний ланцюг дій. Розташування вказаних дій, операцій у певному ланцюгу має визначатися відповідними нормативно-правовими актами, які містять відповідні норми адміністративного права» [9].

На наш погляд, поняття стадії адміністративно-реєстраційного провадження можна визначити через її ознаки, до яких слід віднести наступні: строк; логіку продовження послідовності операцій; якісні особливості кожної стадії (доцільність, ефективність); результат.

Насамперед, при визначенні стадій адміністративно-реєстраційного провадження слід звернути увагу на строк (термін, період) стадії. Тема строків (термінів, періодів) адміністративному процесі достатньо повно висвітлена у літературі, тому, не вдаючись до дискусії щодо спільності та відмінності цих дефініцій, можна погодитись із пропозицією А. В. Баб'яка, що доцільно використовувати поняття «строк», тому що воно всебічно характеризує існуючі процесуальні межі. Також автор формулює власне визначення дефініції процесуальний строк – це передбачений законом відрізок часу, протягом якого повинна або може бути вчинена окрема процесуальна дія, або сукупність дій [3, с. 6].

Єдині строки для повного циклу адміністративно-реєстраційних проваджень у законодавстві не визначені. Також не встановлено єдині строки для кожної зі стадій цих проваджень. На наш погляд, цього і не варто робити, оскільки, зважаючи на різну складність окремих адміністративно-реєстраційних процедур, для них повинні бути встановлені різні строки і їх не слід уніфікувати.

Проте у всіх і у кожному з адміністративно-реєстраційних проваджень задля уникнення затягування вирішення реєстраційної справи необхідно встановлювати граничний строк. Наприклад, заява про зміну імені, подана у встановленому порядку до відділу державної реєстрації актів цивільного стану, розглядається у тримісячний строк з дня її подання. За наявності поважної причини цей строк може бути продовжено, але не більш як на три місяці (ст. Закону України «Про державну реєстрацію актів цивільного стану» від 1 липня 2010 року № 2398-VI [13]).

Причому граничний строк може конкретизуватися підзаконними актами. Так, згідно Порядку розгляду заяв про зміну імені (прізвища, власного імені, по батькові) фізичної особи, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 11 липня 2007 року № 915 [16] за наявності поважних причин строк розгляду заяв про зміну імені може бути продовжений не більш як на три місяці з письмового дозволу керівника відділу державної реєстрації актів цивільного стану Головного управління юстиції Міністерства юстиції в Автономній Республіці Крим, Головного управління юстиції в області, м. Києві та Севастополі. При цьому заява про зміну імені дипломатичним представництвом або консульською установою України розглядається

у шестимісячний строк з дня її подання. Також строк розгляду заяви про зміну імені може бути зупинено у разі потреби у поновленні та внесенні відомостей до Державного реєстру актів цивільного стану громадян.

Щодо логіки продовження стадій адміністративно-реєстраційного провадження, то, як зазначає Д. В. Мовчан, «...Загальноправове значення стадій адміністративного провадження полягає у тому, що вони відображають логічну послідовність розвитку адміністративного процесу. Поки справа не ініційована, не порушена, неможлива й наступна процесуальна діяльність» [9].

Зокрема, реєстраційні провадження – це в основному «заявні» адміністративні неюрисдикційні провадження, тобто такі, що здійснюються на підставі заяв громадян, юридичних осіб і пов'язані з наданням їм суб'єктивних прав чи правового статусу [10, с. 74]. Тому для логічного продовження послідовності операцій у адміністративно-реєстраційному провадженні обов'язкова заява суб'єкта, який реєструється. Інакше вказане провадження неможливо ініціювати.

Навіть у випадках обов'язкової реєстрації необхідна воля суб'єкта, що реєструється. Наприклад, згідно ст.ст. 180, 183 ПК України будь-яка особа, що підлягає обов'язковій реєстрації як платник податку на додану вартість, подає до контролюючого органу за своїм місцезнаходженням (місцем проживання) реєстраційну заяву. Тобто, реєстрація цієї особи є обов'язковою, але вона може бути здійснена лише за реєстраційною заявою вказаної особи до контролюючого органу, інакше адміністративно-реєстраційне провадження не розпочинається.

Проте тут можливі винятки. Так, відомості про осіб, щодо яких встановлено заборону, передбачену ч. 3 або 4. ст. 1 Закону України «Про очищення влади» від 16 вересня 2014 року № 1682-VII [17], вносяться до Єдиного державного реєстру осіб, щодо яких застосовано положення Закону України «Про очищення влади», що формується та ведеться Міністерством юстиції України (Наказ Міністерства юстиції України «Про затвердження Положення про Єдиний державний реєстр осіб, щодо яких застосовано положення Закону України «Про очищення влади»» від 16 жовтня 2014 року № 1704/5 [15]). Звичайно, подібні адміністративно-реєстраційні провадження ініціюються відповідними компетентними суб'єктами без волі та заяви осіб, які реєструються.

У деяких випадках для ініціювання адміністративно-реєстраційного провадження можливі як подання заяви, так і інші юридичні факти. Зокрема, згідно ст. 17 Закону України «Про Державний реєстр виборців» підставою для видання наказу про внесення запису до бази даних Державного реєстру виборців є подані в установленому порядку

до відповідного органу ведення цього Реєстру документи, які підтверджують набуття особою права голосу у зв'язку з досягненням особою віку 18 років, у зв'язку з набуттям особою громадянства України, у зв'язку з поновленням дієздатності особи, не включеної до Реєстру та у інших випадках. При цьому документи можуть бути подані до відповідного органу ведення Реєстру як у порядку особистого звернення особи за власною ініціативою (подання заяви), так і у порядку періодичного поновлення та уточнення персональних даних Реєстру.

Щодо якісних особливостей кожної із стадій адміністративно-реєстраційного провадження, то слід виділити їх доцільність та ефективність. За загальним правилом, адміністративна процедура повинна здійснюватись просто, швидко та доцільно. При цьому «доцільно» означає – найефективнішим, з точки зору результативності та економічності способом. У вказаному сенсі у західному адміністративному праві часто говорять про неформальність адміністративної процедури [1, с. 49].

На сьогодні дискусія щодо «простоти», «швидкості» та «доцільності» адміністративно-реєстраційних проваджень розглядається здебільшого у контексті застосування спрощеного (на відміну від загального) порядку реєстраційного провадження.

Зокрема, у свій час була прийнята Директива Ради 77/92/ЄЕС «Щодо заходів зі спрощення ефективного здійснення свободи підприємництва та свободи надання послуг стосовно діяльності страхових агентів та брокерів (ex ISIC Group 630) та, зокрема, перехідних заходів стосовно такої діяльності» від 13 грудня 1976 року [6]. Про засадні принципи, пов'язані із імплементацією цієї та інших директив ЄС щодо спрощення порядку реєстрації підприємств у свій час вказувала О. А. Шершньова [20, с. 372-379], про необхідність запровадження спрощеної процедури державної реєстрації прав на нерухоме майно підкреслює І. С. Ткач [19, с. 204-205].

Проте розуміння сутності спрощеного порядку адміністративно-реєстраційного провадження у вітчизняному законодавстві та проектах законодавчих актів на сьогодні все ще залишається неоднозначним. У законодавстві України наявний спрощений порядок окремих адміністративно-реєстраційних проваджень, наприклад, проведення державним реєстратором спрощеної процедури державної реєстрації припинення юридичної особи шляхом її ліквідації (ст. 38-1 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців»). Щодо законопроектів, то у ст. 56 Адміністративно-процедурного кодексу України (зареєстрований за № 11472 від 3 грудня 2012 року) [2] передбачено, що форма заяви

повинна бути максимально спрощеною і, як правило, викладатися у вигляді бланків (анкет, формулярів).

На наш погляд, спрощений порядок слід обов'язково залишити для стадії подання заяви – заява, документи, докази мають подаватися заявником адміністративно-реєстраційного провадження та/або отримуватися за ініціативою заявника, враховуючи його статус. Також, зважаючи на те, що не кожен заявник має юридичну освіту чи обізнаний у юридичних справах, доцільно у адміністративних процедурах державної реєстрації передбачити можливість надання заявнику юридичної допомоги (у т.ч. безоплатної відповідно до Закону України «Про безоплатну правову допомогу» від 2 червня 2011 року № 3460-VI [12]).

У випадку, якщо вимагається залучення до провадження інших учасників, а також проведення спеціальних досліджень, експертиз тощо, то це означає необхідність застосування формальної процедури. Тобто можна визначити, що адміністративні справи, у т.ч. реєстраційні, повинні вирішуватися без застосування формальної процедури, якщо це прямо не передбачено законом або не вимагається характером конкретної справи. Подібне розв'язання вказаного питання міститься у Законі ФРН про адміністративну процедуру, де визначено, що формальна адміністративна процедура застосовується у випадках, прямо передбачених нормами права. У формальній адміністративній процедурі (§ 63-70 Закону) свідки зобов'язані давати показання, експерти – експертні висновки, обов'язково проводиться слухання, встановлені додаткові вимоги до форми та порядку оприлюднення адміністративного акта [1, с. 178].

Також слід враховувати, що кожна стадія адміністративно-реєстраційного провадження повинна мати свій результат, без якого не слід переходити до іншої стадії. Так, Д. В. Мовчан під цим пропонує розуміти правовий результат, якому притаманні такі суттєві ознаки: а) настання такого результату передбачено відповідною нормою закону; б) вчинення дій, що спрямовані на настання кінцевого результату, належить в обов'язковому порядку до компетенції відповідного державного органу, уповноваженого на вчинення тих чи інших реєстраційних дій; в) настання такого результату в обов'язковому порядку створює певні суб'єктивно-правові наслідки для особи, яка звернулася до державного органу, уповноваженого на вчинення реєстраційних дій; г) без наявності такого результату неможливе настання наступної правової стадії реєстраційного провадження [9].

Дійсно, будь-яка реєстрація передбачає наявність надання заявнику певних прав (і, відповідно, також обов'язків). З іншої сторони,

результат реєстрації є доказом існування суб'єктивного права (а також обов'язків, які випливають із цього).

Таким чином, на основі проведеного аналізу стадії адміністративно-реєстраційного провадження можна визначити як строкові логічні послідовні операції, кожна з яких має свої якісні особливості (доцільність, ефективність), а у сукупності всі вони створюють зв'язну структуру вказаного провадження, яке приносить юридичний фіксований результат.

Щодо класифікації елементів стадій адміністративно-реєстраційного провадження, то у літературі наявні різні погляди. Так, О. В. Кузьменко виділяє такі стадії реєстраційного провадження: 1) порушення та розгляд справи; 2) прийняття рішення щодо реєстрації або відмова у реєстрації; 3) оскарження та опротестування прийнятого рішення; 4) виконання прийнятого рішення [7, с. 176]. С. В. Гринько, аналізуючи стадії реєстрації прав на землю, відзначає, що «...Одне тільки визначення реєстрації прав на землю через діяльність відповідних уповноважених суб'єктів передбачає існування процедури як послідовності певних дій, а також можливість наявності її етапів, стадій» [5, с. 22]. Я. О. Пономарьова вважає, що реєстрація прав проводиться в такому порядку: приймання й перевірка документів, поданих для реєстрації прав власності на нерухоме майно; установлення відсутності підстав для відмови в реєстрації прав; прийняття рішення про реєстрацію прав власності або про відмову в реєстрації прав; унесення записів до Реєстру прав; учинення написів на право-встановлювальних документах; видача витягів із Реєстру прав про реєстрацію прав [11].

Слід також зазначити, що елементи стадій реєстраційного провадження можуть змінюватися від волі законодавця у тих чи інших адміністративно-реєстраційних провадженнях. Наприклад, відповідно до Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обмежень» від 1 липня 2004 року № 1952-IV (в редакції Закону України від 11 лютого 2010 року № 1878-VI) [14] (у первинній редакції – «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обмежень») не було передбачено особливості державної реєстрації речових прав на земельні ділянки державної та комунальної власності, права на які пізніше було вже передбачено у ст. 4-1 «Особливості державної реєстрації речових прав на земельні ділянки державної та комунальної власності» цього Закону.

Можна також відзначити, що інші адміністративні провадження мають подібну до реєстраційного провадження структуру. Наприклад, серед стадій адміністративно-дозвільних процедур в Україні

Г. О. Лиско виділяє наступні стадії: 1) подання до відповідного органу публічної адміністрації заяви зацікавленою в одержанні відповідного дозволу особи; 2) безпосереднє вивчення компетентним дозвільним органом поданих документів, їх аналіз, вчинення інших дій, спрямованих на з'ясування вірогідності поданих документів; 3) прийняття рішення про видачу дозволу або прийняття рішення про відмову у видачі дозволу; 4) оскарження прийнятих рішень (факультативна стадія) [8, с. 155].

Отже, більшість дослідників виділяють наступні елементи стадій адміністративно-реєстраційного провадження: порушення справи, розгляд справи, прийняття рішення, оскарження рішення, виконання рішення. Проте, на наш погляд, класифікацію стадій адміністративно-реєстраційного провадження (обов'язкових та факультативних) слід трактувати дещо ширше, тому можна запропонувати наступну систему з п'яти стадій адміністративно-реєстраційного провадження (кожна з яких складається з відповідних етапів): 1) порушення адміністративно-реєстраційної справи; 2) розгляд адміністративно-реєстраційної справи; 3) прийняття рішення щодо реєстрації чи відмова у реєстрації; 4) оскарження та/або опротестування прийнятого рішення; 5) виконання прийнятого рішення; 6) внесення змін до реєстраційних відомостей; 7) припинення державної реєстрації.

Аргументом до включення у перелік стадій адміністративно-реєстраційного провадження стадії внесення змін до реєстраційних відомостей та стадії припинення державної реєстрації (які не характерні для класифікацій, запропонованих у літературі) може слугувати позиція законодавця, згідно з якою у певних адміністративно-реєстраційних провадженнях ці стадії визначені у законодавчих актах. Наприклад, у Законі України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців» окремими статтями та розділами передбачено внесення змін до відомостей про юридичну особу, які містяться в Єдиному державному реєстрі (ст. 19), державна реєстрація змін до установчих документів юридичної особи (ст. 29), державна реєстрація змін до відомостей про фізичну особу – підприємця, які містяться в Єдиному державному реєстрі (ст. 45), державна реєстрація припинення юридичної особи (розд. IV), державна реєстрація припинення підприємницької діяльності фізичної особи – підприємця (розд. VI).

Кожному із видів адміністративних процедур державної реєстрації (за різними критеріями) властиві свої особливості щодо стадійності, проте для всіх процедур повинні бути наявні основні стадії.

Також варто відзначити, що у адміністративно-реєстраційному провадженні існують обов'язкові та факультативні стадії. Зокрема,

обов'язковими є такі стадії, без яких неможливий подальший рух у адміністративно-реєстраційній справі (наприклад, порушення справи, розгляд справи, прийняття рішення). З іншої сторони, майже завжди є факультативною стадією оскарження та/або опротестування прийнятого рішення – ініціювання цієї стадії залежить від волевиявлення зацікавлених суб'єктів.

Висновки. Отже, стадії адміністративно-реєстраційного провадження можна визначити як строкові логічні послідовні операції, кожна з яких має свої якісні особливості (доцільність, ефективність), а у сукупності всі вони створюють зв'язну структуру вказаного провадження, яке приносить юридичний фіксований результат. Класифікацію стадій адміністративно-реєстраційного провадження (обов'язкових та факультативних) варто трактувати розширено, тому можна запропонувати наступну структуру з п'яти стадій адміністративно-реєстраційного провадження (кожна з яких може складатися з певних етапів): 1) порушення адміністративно-реєстраційної справи; 2) розгляд адміністративно-реєстраційної справи; 3) прийняття рішення щодо реєстрації чи відмова у реєстрації; 4) оскарження та/або опротестування прийнятого рішення; 5) виконання прийнятого рішення; 6) внесення змін до реєстраційних відомостей; 7) припинення державної реєстрації.

Бібліографічний список:

1. Адміністративна процедура та адміністративні послуги: Зарубіжний досвід і пропозиції для України [Текст] / [авт.-упоряд. В. П. Тимошук]. – К.: Факт, 2003. – 496 с.
2. Адміністративно-процедурний кодекс України [Електронний ресурс]: Проект, внесений М. Я. Азаровим та Кабінетом Міністрів України, зареєстрований за № 11472 від 3 грудня 2012 року // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=44893.
3. Баб'як А. В. Адміністративно-процесуальні строки [Текст]: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.07 / А. В. Баб'як; Нац. акад. внутр. справ України. – К., 2005. – 18 с.
4. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) [Текст] / [укладачі: В. Т. Бусел, М. Д. Василюк-Дерибас, О. В. Дмитрієв та ін.; кер. проекту та голов. ред. В. Т. Бусел]. – К., Ірпінь: ВТФ «Перун», 2005. – 1728 с.
5. Гринько С. В. Правові аспекти реєстрації прав на землю [Текст]: [моногр.] / С. В. Гринько. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2004. – 172 с.
6. Директива Ради 77/92/ЄЕС «Щодо заходів зі спрощення ефективного здійснення свободи підприємництва та свободи надання

- послуг стосовно діяльності страхових агентів та брокерів (ex ISIC Group 630) та, зокрема, перехідних заходів стосовно такої діяльності» від 13 грудня 1976 року [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_284.
7. Кузьменко О. В. Адміністративно-процесуальне право України [Текст]: [підруч.] / О. В. Кузьменко, Т. О. Гуржій. – К.: Атіка, 2007. – 416 с.
 8. Лиско Г. О. До питання природи дозвільного провадження та його місця у адміністративній процедурі [Текст] / Г. О. Лиско // Вісник Львівського університету. Серія юридична. – 2013. – Вип. 58. – С. 152-156.
 9. Мовчан Д. В. Стадії реєстраційного провадження органів державної виконавчої влади [Електронний ресурс] / Д. В. Мовчан // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ / [редкол.: О. М. Бандурка (відп. ред.), О. М. Головка (заст. відп. ред.), П. О. Білоус (відп. секретар) та ін.]. – 2010. – № 4 (51). – Ч. 2. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/VKhnuvs/2010_51_2/51-2/4.pdf.
 10. Москаленко Т. О. Заявні провадження: теоретико-правовий аспект [Текст] / Т. О. Москаленко, Т. О. Коломоєць // Юридична освіта та юридична наука в Україні: витоки, сучасність, перспективи: Тези доповідей Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 16-17 жовтня 2014 р.) / [ред. колегія: О. Г. Бондар, Т. О. Коломоєць, Ю. В. Пирожкова та ін.]; за заг. ред. Т. О. Коломоєць. – Запоріжжя: ЗНУ, 2014. – С. 73-75.
 11. Пономарьова Я. О. Загальнотеоретичні проблеми стадійності адміністративних проваджень у справах реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обмежень [Електронний ресурс] / Я. О. Пономарьова // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ / [редкол.: О. М. Бандурка (відп. ред.), О. М. Головка (заст. відп. ред.), П. О. Білоус (відп. секретар) та ін.]. – 2009. – № 2 (45). – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/VKhnuvs/2009_45/VV-45/VV-45_16.pdf.
 12. Про безоплатну правову допомогу [Текст]: Закон України від 2 червня 2011 року № 3460-VI // Офіційний вісник України. – 2011. – № 51. – Ст. 2009.
 13. Про державну реєстрацію актів цивільного стану [Текст]: Закон України від 1 липня 2010 року № 2398-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 38. – Ст. 509.
 14. Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень [Текст]: Закон України від 1 липня 2004 року № 1952-IV (в редакції Закону України від 11 лютого 2010 року № 1878-VI) // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 18. – Ст. 141.

15. Про затвердження Положення про Єдиний державний реєстр осіб, щодо яких застосовано положення Закону України «Про очищення влади» [Текст]: Наказ Міністерства юстиції України від 16 жовтня 2014 року № 1704/5. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 16 жовтня 2014 року за № 1280/26057 // Офіційний вісник України. – 2014. – № 81. – Ст. 2316.
16. Про затвердження Порядку розгляду заяв про зміну імені (прізвища, власного імені, по батькові) фізичної особи [Текст]: Постанова Кабінету Міністрів України від 11 липня 2007 року № 915 // Офіційний вісник України. – 2007. – № 52. – Ст. 2115.
17. Про очищення влади [Текст]: Закон України від 16 вересня 2014 року № 1682-VII // Офіційний вісник України. – 2014. – № 82. – Ст. 2317.
18. Словарь иностранных слов [Текст] / [А. Я. Абрамович, Г. А. Афанасьева, Г. П. Барсанов и др.]; под ред. А. Г. Спиркина, И. А. Акчурина, Р. С. Карпинской. – [12-е изд., стереотип.]. – М.: Русский язык, 1985. – 608 с.
19. Ткач І. С. Проблемні аспекти спрощеної процедури державної реєстрації прав на нерухоме майно [Текст] / І. С. Ткач // Актуальні питання державотворення в Україні: Матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 23 травня 2014 р.) / [редкол.: І. С. Гриценко (голова), П. С. Берзін (заст. голови), І. С. Сахарук (відп. ред.) та ін.]. – К.: Прінт-Сервіс, 2014. – С. 204-205.
20. Шершньова О. А. Спрощення порядку реєстрації підприємств: практика правового регулювання в Україні та в ЄС [Текст] / О. А. Шершньова // Держава і право. Юридичні і політичні науки: Зб. наук. праць / [ред. колегія: І. О. Кресіна (голова), О. М. Костенко (заст. голов. ред.), М. І. Сірий (відп. секретар) та ін.]. – К.: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2010. – Вип. 48. – С. 372-379.

В статті досліджено поняття і признаи стадій адміністративно-реєстраційного виробництва, а також проведена їх класифікація. В частині, проаналізовані підходи к определению понятія «стадія адміністративно-реєстраційного виробництва», предложено авторське определение этой дефиниции. Выделены и исследованы признаки стадий адміністративно-реєстраційного виробництва: срок, логику продолжения последовательности операций, качественные особенности каждой стадии (целесообразность, эффективность), результат. Рассмотрены имеющиеся в литературе взгляды на классификацию элементов стадий адміністративно-реєстраційного виробництва. Доказывается, что каждому из видов адміністративных процедур государственной регистрации присущи свои особенности по стадийности, однако для всех процедур должны присутствовать основные (обязательные и факультативные) стадии.

The article explored concept and features of administrative stages of the registration proceedings and carried their classification. In particular, analyzed approaches to the definition of «administrative stage of the registration proceedings», offered the copyright determination of this definition. Allocated and investigated signs of stages of the administrative registration procedure: term, the logic of continuation of the sequence of operations, qualitative characteristics of each stage (feasibility, efficacy) results. Considered available views in the literature on the classification of elements and stages administrative registration procedure. Proved that each of the types of administrative procedures for state registration had its own specifics about the stages, but for all procedures should be available basic (compulsory and facultative) stages.

Стаття надійшла до редколегії 22.09.2015

УДК 347.94: 340.111.5

Солопова І. В., ОНМУ

СПЕЦИФІКА ДОКАЗУВАННЯ У МИТНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ

В статті акцентовано питання щодо необхідності визначення системного міжгалузевого науково обґрунтованого комплексу доказового інструментарію в митних провадженнях. Виявлені фактори правового, організаційного, методичного аспектів, які суттєво впливають на специфіку характеру доказування у сфері діяльності органів доходів і зборів, а також звернено увагу на необхідність модернізації наукових підходів щодо предмету дослідження з урахуванням сучасної позиції правової думки та методологічного вектору: від суто матеріалістичної діалектики до енерго-інформаційної парадигми. Обґрунтовано виправданим є комплексний підхід в частині формування предметних доказів та їх джерел, відповідного спектру спеціального доказового інструментарію в процесі доказування по справах про митні правопорушення, визначений нормами адміністративно-процесуального права та митного права, що значно оптимізує процес доказування.

Однією з функцій органів доходів і зборів є розгляд адміністративних справ про порушення митного законодавства та застосування відповідних примусових заходів до правопорушників. Враховуючи природу обмежень та їх юридичні наслідки, законодавцем встановлені комплексні вимоги щодо здійснення обов'язкового доказування обставин події та використання специфічного у відповідь до завдань